

Sedmična kolumna visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz-Schillinga: „Retorika i odgovornost“

Retorika i odgovornost

Piše: Christian Schwarz-Schilling

Kad dođe oktobar oni isti političari koji su obilato napadali i provocirali jedni druge u proteklim sedmicama očajnički će željeti da prave koalicije kako bi oformili nove organe vlasti i dijelili moć koju su im građani povjerili. Ipak, što je pogrdnija retorika u kampanji to će biti teže naći potrebne partnere za stvaranje funkcionalnih institucija.

Riječi su važne i izrečene riječi se ne mogu povući. Od svih ljudi političari bi trebali biti oni koji to shvataju. Uvredljiva retorika podiže tenzije a to, zauzvrat, može jednostavno prerasti u nasilje u društvu u kojem svugdje ima oružja, mnogo je alkohola, a ljeta su duga i vruća.

Retorika se pojačava već nekoliko mjeseci i čini se da ne posustaje uprkos šokantnom napadu na mezar Alije Izetbegovića prošle sedmice.

Sigurno, prve reakcije na ovaj nečuveni čin su općenito bile umjerene i sa ciljem da smanje strasti kao što bi i trebale biti imajući u vidu da je postojala opasnost od uzvraćanja. Posebno sam bio impresioniran odmjerenim izjavama Bakira Izetbegovića – što je najbolje priznanje baštini njegovog oca – i to u sigurno izuzetno potresnom trenutku za njegovu cijelu

porodicu. Takođe sam uočio da je odgovor Dragana Čavića bio namjerno umirujućeg tona.

Još uvijek niko ne zna ko se nalazi iza napada ili zašto su oni izvršili taj podao čin. Sve dok policijska istraga ne da konkretne rezultate nećemo znati koji su bili motivi počinilaca. Ali zbog osjetljive prirode samog slučaja te opasnosti da se strasti razbuktaju nikome ne ide u korist da se upusti u namjerno štetna nagađanja.

Odatle je došlo moje razočarenje prvom reakcijom Zorana Đerića u ime Partije demokratskog progresa u smislu da je ovo bio pokušaj Bošnjaka da odvrate pažnju od stradanja Srba tokom Operacije Oluja i moje čuđenje zbog navodnih komentara Nikole Špirića u kojima krivi bošnjačke ekstremiste za taj napad te vadi iz zaborava teorije zavjere u vezi sa masakrom na pijaci Markale 1994. godine.

Pošto nijedna od ovih osoba nije pokazala bilo kakve dokaze kao potvrdu svojim izjavama teško je a ne zaključiti da su pokušavali raspiriti netoleranciju. Takvo ponašanje nije dostojno nekoga ko želi da obavlja javnu funkciju u Bosni i Hercegovini.

Imajući na umu nedavnu prošlost zemlje bilo ko ko se prijavi za izbore i svi nosioci dužnosti imaju obavezu da se ponašaju odgovorno i svojim riječima i djelima, da njeguju klimu mira i sigurnosti te da u svakom trenutku imaju na umu da su Bosna i Hercegovina i oba njena entiteta multinacionalne zajednice tri konstitutivna naroda.

Izjave date sa jasnim ciljem da podjare tenzije – uključujući neodređene izjave oko referenduma ili ukidanja jednog entiteta silom – su neprihvatljive.

Otkada sam preuzeo dužnost visokog predstavnika i specijalnog predstavnika Evropske unije u februaru ove godine, radio sam u pravcu jačanja odgovornosti domaćih organa vlasti u provedbi mirovnog procesa, što uključuje i zatvaranje Ureda visokog

predstavnik. U tom cilju, odlučio sam općenito da neću koristiti svoje takozvane "Bonske ovlasti". Umjesto toga, nastojao sam uvidjeti kako institucije i lideri ove zemlje funkcionišu u odsustvu nametljivog međunarodnog faktora.

Da bi ostvarili prenos ovlaštenja, ja se moram uvjeriti da je Bosna i Hercegovina na sigurnom putu ka evropskim integracijama. Kako bi se to dogodilo mora se prestati sa takvom retorikom i političari moraju pokazati da mogu biti lideri ali i iscjelitelji. U protivnom, kako građani mogu imati povjerenja u njih da će odgovorno koristiti ovlasti koje će im građani dati svojim glasovima 1. oktobra, te da će ovu zemlju voditi naprijed, a ne nazad?

Christian Schwarz-Schilling je visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik Evropske unije u Bosni i Hercegovini.